

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิจัย : ความครอบคลุมการกระจายมุ้งซุบสารเคมีออกฤทธิ์ยาวนาน (LLINs) ต่อการควบคุมโรคไข้มาลาเรียในประเทศไทย

ชื่อคณะผู้วิจัย : นางสาวเจตสุตา กาญจนสุวรรณ นางศิริพร ยงชัยตระกูล นางสาวสุรวดี กิจการ

ปีที่ทำการวิจัย : 2563

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามความครอบคลุมการกระจายมุ้งซุบสารเคมีชนิดออกฤทธิ์ยาวนาน (LLINs) ต่อการควบคุมโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่แพร่เชื้อมาลาเรียของประเทศไทย จำนวน 43 จังหวัด ของปีงบประมาณ 2560-2562 จากระบบมาลาเรียออนไลน์ ซึ่งกำหนดอัตราส่วน มุ้ง 1 หลังต่อ 1.8 คน ให้ครอบคลุมอย่างน้อย ร้อยละ 90 ผลการศึกษาพบว่า ในปีงบประมาณ 2562 การกระจายมุ้ง LLINs ให้ประชาชนในพื้นที่แพร่เชื้อมาลาเรีย มีอัตราส่วน มุ้ง 1 หลังต่อ 1.3 คน มีความครอบคลุมร้อยละ 133.50 ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมี 30 จังหวัด ที่มีความครอบคลุมของมุ้ง LLINs ร้อยละ 90 ขึ้นไป และพบว่า 11 จังหวัดมีมุ้ง LLINs ไม่ครอบคลุม และ 2 จังหวัดเป็นพื้นที่ที่ไม่มีประชากรเสี่ยง โดยมุ้ง LLINs กระจายอยู่ในกลุ่มบ้านที่หยุดการแพร่เชื้อไม่ครบ 3 ปี ติดต่อกัน (A2) ร้อยละ 40.91 กลุ่มบ้านแพร่เชื้อ (A1) ร้อยละ 27.69 แต่กลับมีการกระจายมุ้งในกลุ่มบ้านไม่มีการแพร่เชื้อ-เสี่ยงสูง (B1) ร้อยละ 25.65 และกลุ่มบ้านไม่มีการแพร่เชื้อ-เสี่ยงต่ำ (B2) ร้อยละ 5.75 ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทาง และมาตรการคุมเข้มในการกระจายมุ้งให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ ป้องกันการกระจายมุ้งแบบ “มุ้งกระจุกไม่กระจาย” และควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมถึงมุ้งชนิดอื่น ๆ ในระดับครัวเรือน รวมถึงการนำมุ้งไปใช้ในการป้องกันโรคไข้มาลาเรีย เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความครอบคลุมของมุ้ง LLINs ปีงบประมาณ 2562 กับจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรีย ปีงบประมาณ 2562 พบว่า ความครอบคลุมของมุ้ง LLINs ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยด้วยโรคไข้มาลาเรีย ($r = 0.149$ $p = 0.340$ และ $r = 0.155$ $p = 0.322$ ตามลำดับ) นอกจากการกระจายมุ้ง LLINs ให้ครอบคลุมแล้ว ควรส่งเสริมให้มีการใช้มุ้งร่วมกับมีพฤติกรรมป้องกันโรคไข้มาลาเรียแก่ประชากรกลุ่มเสี่ยง เพื่อการกระจายของมุ้งจะได้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ: ความครอบคลุมของมุ้ง, การกระจายมุ้ง, มุ้งซุบสารเคมีชนิดออกฤทธิ์ยาวนาน, โรคไข้มาลาเรีย

ABSTRACT

Title : Coverage of Long-Lasting Insecticidal Nets (LLINs) distribution
For malaria control in Thailand

Author : Jerdsuda Kanjanasuwan Siriporn Yongchaitrakul Suravadee Kitchakarn

Research Year : 2020

This study employed the Routine to Research (R2R) method by analyzing existing data of the Division of Vector-Borne Disease (DVBD) to assess the actual coverage of LLINs which was a key of intervention for malaria control in designated 43 provinces with malaria in Thailand. The data analysis focused on a period between the fiscal years 2017-2019, during which the national malaria information system (MIS) was known as malaria on-line system. In principle, the ratio of LLINs coverage per person was 1: 1.8. The coverage rate of LLINs was 90% according to the national strategy policy. At the provincial level, it was found that LLINs were distributed at the ratio of 1: 1.3. The coverage rate of LLINs was overwhelmed 133.50 %, exceeded over the target. Findings from the provincial level analysis were that 30 provinces have achieved 90% coverage according to the national strategy. There were less coverage rates of the remaining 11 provinces where some LLINs were distributed lower than the target in B1 and B2 areas and another two provinces had non-populations at-risk. Reportedly, there was a declining trend in the numbers of populations residing in malaria transmission areas. After an analysis by provinces in ordering, it revealed that during the three-year period, a large quantity of the LLINs 40.91 % was distributed in A2 areas, 27.69 % in A1, 25.66 % in B1, and 5.75 in B2 areas, respectively. This evidence pointed out that there is the need to monitor and supervise rigorously for such net distribution exactly under the plan and to prevent the clumsy distribution of the nets by mistake, such as to put the right things in the wrong place. It was also found in the fiscal year 2019 the LLINs coverage did not correlated with malaria cases and morbidity rate ($r = 0.149$ $p = 0.340$ and $r = 0.155$ $p = 0.322$, respectively) There is also the need to know if there are other kinds of bed nets have reached the households and are usable for malaria prevention. Lastly, the supplying LLINs could be fully beneficial if the recipients are practicing the use of nets and sharing other preventive behavior while living in the risky areas.

Keywords: Net coverage, Net distribution, Long-Lasting Insecticidal Nets, Malaria